

Правила, якими зобов'язані керуватися всі суб'єкти управління закладів готельно-ресторанного господарства, тобто загальні принципи, виділяються у теорії та практиці управління персоналом. До найбільш загальних належать принципи: об'єктивності; системності; комплексності; соціальної спрямованості; законності в управлінській діяльності; об'єднання колегіальності й єдиноначальності. Основою кваліфікації методів управління є внутрішній зміст мотивів, якими керується людина у процесі виробничої чи іншої діяльності, на неї спрямоване управління закладом готельно-ресторанного господарства, передусім на людей й коло їхніх інтересів, у т.ч. матеріальних. Мотиви діяльності за своїм змістом можна поділити на матеріальні, соціальні та мотиви примусового характеру. У наукових працях вітчизняних та закордонних учених [1-3] пропонується низка методів ефективного управління персоналом.

До класичних методів належать: економічні – за їх допомогою здійснюється матеріальне стимулювання колективу, окремих працівників та вони базуються на використанні економічних стимулів; адміністративні – спираються на адміністративну підпорядкованість об'єкта суб'єкту на основі існуючої ієрархії управління та ґрунтуються на владі, дисципліні; орієнтуються на усвідомлену необхідність трудової дисципліни, почуття обов'язку, культуру трудової діяльності; діють через такі механізми як правові норми, організаційні схеми, інструкції, нормування, розпорядження, які використовуються в процесі оперативного управління; соціально-психологічні – впливають на персонал за допомогою психологічних механізмів для переведення адміністративного завдання в усвідомлений обов'язок, внутрішню потребу людини і засновані на використанні моральних стимулів до праці. Всі ці методи повинні створювати необхідні засоби і поєднуватися для найефективнішого управління фірмою.

Список використаних джерел:

1. Ніфіатова О. Шляхи підвищення ефективності управління персоналом готельно-ресторанного бізнесу. Вісник КНУТД. Київ: Київський національний університет технологій і дизайну. № 1(119), 2018. С. 45-54.
2. Полтавська О.В. Матеріальне стимулювання персоналу підприємств готельного господарства на основі компетентнісного підходу. Інвестиції: практика та досвід. Миколаїв: Чорноморський національний університет ім. Петра Могили. № 1, 2015. С. 67-72.
3. Томаля Т.С. Особливості управління персоналом на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу. Вісник Хмельницького національного університету. № 2. Т. 2, 2017. С. 271-274.

УДК 314

*Семикіна М.В., д.е.н., професор
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

МОЛОДІЖНА ЗАЙНЯТІСТЬ В УКРАЇНІ І В ДЕРЖАВАХ ЄВРОСОЮЗУ: ТЕНДЕНЦІЇ, ЗАГРОЗИ, ПЕРСПЕКТИВИ

І в країнах ЄС, і в Україні на рівні офіційної політики молодь вважають пріоритетним стратегічним ресурсом держави, важливим для прогресивного

розвитку суспільства, інноваційних зрушень та економічного зростання держави. Проте воєнні реалії і перспективні завдання повоєнної розбудови економіки України особливо гостро актуалізують проблематику молодіжної зайнятості, зумовлюють потребу вивчення науковцями досвіду європейських ринків праці в контексті підтримки та заохочення молоді до працевлаштування.

Аналіз наукових джерел [1-3] засвідчив, що в країнах ЄС сприяння молодіжній зайнятості вважається одним із стратегічних пріоритетів соціально-економічної політики. Особлива увага до молоді зумовлена її підвищеною вразливістю на ринках праці. Навіть у розвинених державах рівень безробіття серед молоді в середньому вдвічі переважає загальний рівень. Перехід молоді до трудового життя супроводжується, як правило, низкою ризиків. Важкі негативні наслідки для суспільства спричиняють ризики девіації й втрати людського капіталу через формування так званого покоління NEET – молоді, яка не працює (not in employment), не навчається (not in education) та не підвищує кваліфікацію (not in training). Цю проблему все частіше піднімають міжнародні організації та уряди провідних держав світу. Заслуговує на увагу досвід ЄС у наданні підтримки молоді до 29 років у пошуку роботи, адаптації до трудового життя, навчання професіям, яких потребує ринок з повним або частковим відшкодуванням витрат на навчання та перенавчання з боку держави або бізнесу. Порівняльний аналіз динаміки молодіжного безробіття в Україні та державах, які є основними європейськими партнерами, ілюструє рис.1.

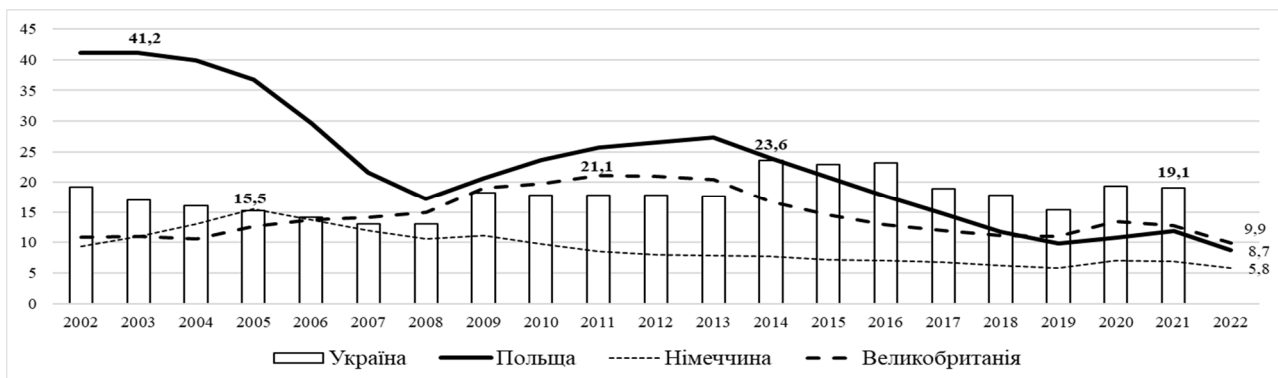

Рис. 1. Тенденції молодіжного безробіття в Україні, Польщі, Німеччині та Великобританії, 2002-2022 роки, % [2]

З огляду даних діаграми на рисунку 1, особливо цікавим та актуальним для України є досвід Польщі, яка після євроінтеграції 2004 року змогла значно знизити рівень безробіття серед молоді попри міграційну привабливість та залежність від ринків праці інших держав. Для України рівень безробіття серед молоді залишається дуже високим, що несе ризики перетворення частини молоді у покоління NEET з усіма негативними небезпечними наслідками для економіки та суспільства, які було б помилкою недооцінювати.

Розв'язання проблем молодіжної зайнятості має доленосне значення для України з огляду на гостроту демографічної кризи і втрати людського капіталу під час війни. Варто нагадати, що до повномасштабної війни 2022 року депопуляція населення досягла критичних меж: за період 2000-2021 років

кількість населення зменшилась на 15%, а молоді – на 30%. При цьому підтримка працевлаштування молоді на українському ринку праці була безсистемною та обмеженою, що зокрема посилює сплеск освітньої і трудової міграції молоді, зумовило скорочення притоку молоді робочої сили на вітчизняних підприємствах.

Широкомасштабна війна, розв’язана РФ проти України, призвела до тяжких втрат людського капіталу, вимушеної міграції мільйонів українців. Небувалих масштабів набула демографічна криза. Скоротилося понад 5 млн. робочих місць. Серед офіційних безробітних понад 20% молоді люди віком 14-35 років. В часи війни проблема працевлаштування молоді набула ще більшого загострення.

В умовах поширеного молодіжного безробіття зростає також інший ризик втрат людського капіталу – міграційний. В очах української молоді залишаються привабливими можливості праці та навчання в країнах ЄС, інтерес до них продовжує зростати і під час повномасштабної війни.

Можна очікувати, що попри феномен високого патріотизму української молоді, в умовах зростання розривів за показниками рівня та якості життя в Україні й ЄС, а також наявності високого рівня військових загроз, явище молодіжного безробіття буде трансформувати високий потенціал міграції в реальні міграційні втрати.

З іншого боку, вивчення перспектив реалізації міграційної мобільності української молоді потребує співставлення можливостей працевлаштування та вищих доходів з вартістю життя в країнах ЄС. Результати нашого дослідження [4] показали, що для зниження міграційного потенціалу молоді України на вітчизняному ринку праці має реалізуватись така політика зайнятості, яка балансуватиме між економічними вигодами та можливостями самореалізації за місцем народження. Перспективи економічної розбудови України вимагатимуть пошуку шляхів підвищення рівня молодіжної зайнятості, скорочення міграційного відтоку молоді за кордон, створення привабливих для молоді робочих місць з пакетами адекватної соціальної підтримки та можливостями доступу до якісного освітньо-професійного розвитку.

Вважаємо, що в умовах сьогодення доцільно здійснювати пошук можливостей для збільшення молодіжної зайнятості за рахунок сукупності різноманітних інструментів та заходів, зокрема таких:

- стимулювання переміщення виробництва у безпечні регіони;
 - державні інвестиції у нові, привабливі для молоді, робочі місця в пріоритетних видах діяльності;
 - державно-приватне партнерство, насамперед в сфері інфраструктури;
 - державні гарантії за кредитами та компенсація кредитних процентних ставок;
 - державне замовлення на закупівлю товарів та послуг;
 - націоналізація системно важливого бізнесу, якому загрожує банкрутство;
 - стимулювання імпортозаміщення та локалізації виробництва;
 - різні форми державної допомоги бізнесу на створення робочих місць;
- надання пільг роботодавцям за працевлаштування молоді.

Результати нашого дослідження підводять до наступних висновків:

- стимулювання молодіжної зайнятості має стати важливим перспективним завданням розвитку українського ринку праці і питанням безпеки держави;
- для України навіть в умовах повномасштабної війни необхідно досліджувати проблеми молодіжної зайнятості, визначати можливості її підвищення з урахуванням міграційних і демографічних ризиків;
- на етапі економічного відродження України після війни пріоритетного значення набуватиме вибір стратегій, механізмів, важелів підтримки та стимулювання молодіжної зайнятості.

Перспективи подальших досліджень пов'язуємо з поглибленим вивченням європейського досвіду в питаннях надання підтримки молоді у працевлаштуванні та опануванні новими професіями, яких потребує ринок.

Список використаних джерел:

1. Біль М.М., Мульська О.П., Бараняк І.Є., Махонюк О.В., Карп'як М.О. Оцінювання впливу міграційної мобільності молоді на людський потенціал Карпатського регіону: наукове видання / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». Львів, 2021. 67 с.
2. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/> (дата звернення: 25.05.2023).
3. Cost of Living: NUMBEO. URL: <https://www.numbeo.com/cost-of-living/> (дата звернення: 25.05.2023).
4. Семикіна М.В., Запирченко Л.Д., Семикіна А.В. Розвиток ринків праці України та ЄС: специфіка молодіжної зайнятості. Академічні візії. 2023. № 17 (23). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/398>

УДК 631:33

*Бойко Л.О., к.с.-г.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет*

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ

Органічне виробництво продукції у сфері агробізнесу є пріоритетним напрямом розвитку з численними перевагами для якісної продукції харчування, довкілля та споживачів. Виробництво екологічно чистих продуктів зазвичай виключає використання хімічних пестицидів та синтетичних добрив. Це допомагає зберігати ґрунт, водні ресурси та біорізноманіття, сприяючи стійкому розвитку та довгостроковій стійкості землеробства [1].

Органічний статус може підвищити ринкову ціну продукції і сприяти розвитку власного бренду. Зростаючий попит на органічні продукти відкриває нові ринки для агробізнесу. Фермери, які переходять до органічного виробництва продукції, можуть мати переваги в конкурентній боротьбі за цими ринками [2,3].

Згідно світової статистики у 2020 ковідному році було значне зростання споживання органічної продукції і багато експертів побоювались, що у 2021 буде суттєве зменшення продажів в світі. Але, світове споживання органічної